

10^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΕ ΘΕΜΑ «ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ».

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ κ. ΜΥΡΩΝΑ ΝΙΚΟΛΑΤΟΥ,
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.**

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι χαρά και τιμή μου να σας καλωσορίσω όλους στο 10^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ «ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ».

Η έννοια της ηθικής είναι ζήτημα που έχει εγείρει πολλούς προβληματισμούς, ιδιαίτερα στον φιλοσοφικό χώρο. Ο όρος ηθική στις μέρες μας, αγγίζει επίκαιρα ζητήματα όπως η μετανάστευση, το άσυλο, η ευθανασία κλπ. Ο σύγχρονος άνθρωπος βρίσκεται αντιμέτωπος με συνθήκες ιδιαίτερα δύσκολες που παραβιάζουν την ηθική και την αξιοπρέπειά του.

Η λέξη ηθική στην ευρύτερη έννοια του όρου σημαίνει την πνευματική στάση και συμπεριφορά του ανθρώπου, το χαρακτήρα και το φρόνημά του.

Η ηθική αποτελεί παράλληλα τον κανόνα και το μέτρο για τη συμβίωση και τη διαγωγή των ανθρώπων μέσα στην κοινωνία. Για το λόγο αυτό αποτελεί μια από τις μορφές της κοινωνικής συνείδησης που αν δεν εφαρμοστεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδεχομένως να προκύψουν σοβαρές επιπτώσεις στην πολιτειακή ζωή του τόπου.

Η θεμελιακή θέση του νομικού θετικισμού δεν δέχεται την ταύτιση ηθικής και νόμου κατά βάση, αλλά πιστεύει πως η σχέση τους είναι διαφορετική παρά τις κοινές επιδιώξεις, καθώς το δίκαιο - και μιλούμε για το θετό δίκαιο - αποτελεί ρύθμιση ετερόνομη, ενώ η ηθική, ρύθμιση αυτόνομη διότι είναι αυτοδέσμευση της ηθικής συνειδήσεως, την οποία έχει το άτομο στα πλαίσια την ελευθερίας του.

Οι κανόνες της Ηθικής, σε αντίθεση με εκείνους του Δικαίου, απευθύνονται προς τον εσωτερικό ψυχισμό του ανθρώπου, την εσωτερική του διάθεση, προερχόμενοι από τη συνείδησή του, και η συμμόρφωση προς αυτούς γίνεται εκουσίως και χωρίς εξαναγκασμό.

Σε αντίθεση προς το Νομικό Θετικισμό η άλλη σχολή σκέψεως, αυτή του Φυσικού δικαίου, έχει ως θεμελιώδη θέση το ότι υπάρχει παντοτινή και αναγκαία σχέση μεταξύ ηθικής και νόμου/δικαίου. Το δίκαιο υπάρχει και εκπορεύεται από τη φύση. Βέβαια το τί ακριβώς εννοούμε με αυτό και το πώς το δίκαιο προκύπτει από τη φύση, ερμηνεύεται διαφορετικά από κάθε φιλόσοφο.

Ο Αριστοτέλης πίστευε πως οι φυσικοί νόμοι έχουν καθολική αξία και είναι αναλλοίωτοι. Οι Στωικοί φιλόσοφοι (Ζήνων ο Κιτιεύς και άλλοι) θεωρούσαν πως το φυσικό δίκαιο στηριζόταν στη λογική.

Η ηθική, στο πλαίσιο της κοινωνίας, αποδεικνύεται η μεγαλύτερη αξία καθώς μέσω αυτής μπορεί να οργανωθεί και να διοικηθεί, οδηγώντας όλα τα μέλη της στον ύψιστο στόχο· αυτόν της αυτοολοκλήρωσης και αυτοπραγμάτωσης και τελικά στην ευδαιμονία.

Η σχολή σκέψης του φυσικού δικαίου με τον τρόπο που αντιλαμβάνονταν και αντιλαμβάνεται την ηθική, απαρτιζόμενη από επιμέρους ηθικές αξίες, επηρέασε καθοριστικά πλείστους κλάδους του δικαίου ιδιαίτερα το Δημόσιο Δίκαιο και το Δημόσιο Διεθνές δίκαιο. Η επίδραση των θεωριών του φυσικού δικαίου είναι ορατή στο κοινό δίκαιο (Common Law) τη διαμόρφωση του κοινού περί δικαίου αισθήματος, τους κανόνες της επιείκειας (equity), της φυσικής δικαιοσύνης και των πολιτικών ελευθεριών.

Στο σημερινό και αυριανό συνέδριο, θα έχουμε την ευκαιρία να ακούσουμε, από διακεκριμένους ομιλητές, για τις θεμελιώδεις έννοιες της Ηθικής . Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην εφαρμογή του Νόμου και στον τρόπο που η ηθική επηρεάζει την εφαρμογή του.

Εύχομαι σε όλους ένα γόνιμο και επικοδομητικό διάλογο.

ΛΕΜΕΣΟΣ,

30 Οκτωβρίου, 2015.